

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 160. sjednici, održanoj dana 28.06.2022. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o vanrednoj novčanoj pomoći za potrebe branilaca i članova njihovih porodica u 2021. godinu Ministarstva za boračka pitanja.

II.

Informacija iz tačke 1. nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ovog zaključka.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREMIJER

Mirnes Bašić

Broj: 02-_____/22
Datum, 28.06.2022. godine
Zenica

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za boračka pitanja,
1x a/a.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosna i Hercegovina
Zeničko-dobojski kanton
MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA

I N F O R M A C I J A

**o vanredno novčanoj pomoći za potrebe branilaca i članova njihovih
porodica u 2021.godini**

Zenica, juni 2022.godine

I. Uvod

Stanje polititičke, ekonomske, socijalne, kao i moralne krize i neizvjesnosti u našoj državi dodatno je pogoršano pojavom pandemije Covida 19, što se direktno odražava na stanje i uslove života cjelokupne populacije, a posebno na stanje branilačke populacije, kao posebno ranjive kategorije stanovništa.

Poskupljenja osnovnih životnih namirnica, povećani troškovi života, odnosno nemogućnosti obezbjeđenja osnovnih životnih uslova, dio ove populacije dovodi do stanja socijalne potrebe, obzirom da zbog narušenog zdravlja nisu u mogućnosti obezbijediti sebi i porodici minimum egzistencije ili su postojeća primanja nedovoljna da mogu pokriti troškove života koji su iz dana u dan sve veći. Nerjetki su natpisi na portalima, po novinama, kao i televizijskim emisijama koji svakodnevno ukazuju na takve slučajeve koji žive na granici ljudskog dostojanstva.

Nastojanja u smislu poboljšanja uslova života, odnosno ublažavanja uzroka teške socio-ekonomske situacije i potrebe osiguranja neophodnih sredstava, trajan je zadatak cjelokupne zajednice, ali i obaveza Ministarstva, putem kojeg je i normativno regulisana ova oblast sve sa ciljem da se postojeće stanje ublaži i poboljša imajući u vidu eksplicitnu obavezu države prema braniocima i članovima njihovih porodica.

U tom smislu Ministarstvo za boračka pitanja, kao nadležni organa za pitanja branilačko-invalidske zaštite uz neupitno razumijevanje i podršku Vlade Zeničko-dobojskog poduzima sve mjere i radnje da socio-ekonomski polazaj ove populacije dovede u stanje koje ova populacija zaslužuje i koje im nesporno pripada imajući u vidu njihov doprinos u proteklom odbrambeno-oslobodilačkom ratu.

II. Normativno regulisanje

Pravo na vanrednu novčanu pomoć u segmentu ostvarivanja dopunskih prava branilaca i članovi njihovih porodica na području Zeničko-dobojskog kantona uređeno je:

1. Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica („Sl. novine Federacije BiH“, broj: 33/04, 56/05, 70/07, 9/10 i 90/17“) – član 7. tačka 13. druga prava u skladu sa posebnim propisima, a u vezi sa članom 30. koji glasi „Kantonalni organi svojim propisima osiguravaju i druga dopunska prava u skladu sa odredbom člana 7. ovog Zakona, prvenstveno za najugroženije kategorije.“
2. Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica („Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/14) (u daljem tekstu: Zakon) – član 5. tačka e), a u vezi sa Poglavljem V.-Vanredna novčana pomoć – član 18. i 19. Zakona, gdje je u predmetnom članu 19. navedeno "Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi visinu novčanih sredstava koja mogu biti odobrena u svrhu vanredene novčane pomoći, uvjete, način i postupak dodjele istih, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava".
3. Uredbom o vanrednoj novčanoj pomoći braniocima i članovima njihovih porodica („Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/14, 1/18 i 15/21) (u daljem tekstu: Uredba) kao podzakonskim aktom, utvrđeni su uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava na novčanu pomoć za osnovne potrebe branilaca i članova njihovih porodica koji imaju prebivalište na području Zeničko-dobojskog kantona, kao i povratnike u Republiku Srpsku koji ostvaruju osnovna prava iz branilačko-invalidske zaštite u gradovima/općinama.
4. Programom utroška sredstava Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2021.god. planiranih na razdjelu Ministarstva za boračka pitanja („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 7/21) usvojenog Zaključkom Vlade Kantona broj: 02-11-16098/21 od 03.12.2021.god. (u daljem tekstu: Program utroška) na razdjelu 24, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200–, Tekući transferi neprofitnim organizacijama“ subanalitika OAD 213 „Vanredna novčana pomoć“ planirana su sredstva u iznosu od 150.000,00 KM. Odlukom Ministarstva finansija Kantona o preraspodjeli rashoda broj: 07-03-01/11-799-1-1/21 od 18.08.2021.god. navedeni iznos je smanjen na 100.000,00 KM. Izmjenama i dopunama Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2021.god, odnosno usvajanjem Programa utroška sredstava Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2021.god planiranih na razdjelu Ministarstva

za boračka pitanja („Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/21 i 18/21), donošenjem kojeg je stavljen van snage raniji Program utroška, opredjeljen je *konačan iznos sredstava za navedenu namjenu u iznosu od 40.000,00 KM*.

III. Realizacija prava u 2021.godini sa tabelarnim pregledima strukture utroška

Vanredna novčana pomoć (kao jedno od dopunskih prava) utvrđeno Zakonom podrazumijeva ostvarivanje prava na novčanu pomoć za osnovne potrebe branilaca i članova njihovih porodica u slučajevima vanrednih okolnosti, kao što su elementarne nepogode i nesreće, smrt i bolest člana porodičnog domaćinstva, kao i u drugim slučajevima koji uzrokuju tešku ekonomsku situaciju i potrebe osiguranja neophodnih sredstava, kako je i definisano članom 1. stav (2) Uredbe.

Sužavanjem i svođenjem mogućnosti ostvarivanja ovog vida dopunskog prava u slučajevima „vanrednih okolnosti“, proizvod je „prava na novčanu egzistencijalnu naknadu“, koje je za demobilizirane branioce utvrđeno Zakonom o pravima demobiliziranih branilaca („Sl. novine FBiH“, broj: 54/19) i na području Zeničko-dobojskog kantona realizuje se od budžetske 2020.god. donešenjem provedbenog propisa-Uredba o novčanoj egzistencijalnoj naknadi za demobilizirane branioce („Sl. novine ZE-DO kantona“, broj: 6/20), kojom su decidno definisani uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava za demobilizirane branioce koji nemaju navršenu dob od 57 godina, odnosno pravo u tom smislu sa navršenih 57 godina i više podnošenjem zahtjeva kod nadležnog prvostepenog organa demobilizirani branioци ostvaruju sredstvima budžeta Federacije BiH, a pod uslovom da su prijavljeni kao nezaposlena lice kod nadležne službe za zapošljavanje najmanje godinu dana prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava, te drugim kumulativno utvrđenim uvjetima.

To u biti i jeste bio razlog znatno manjeg broja podnesenih zahtjeva, kao i početno nesnalaženje nadležnih prvostepenih organa u provođenju procedure po izvršenoj izmjeni Uredbe, kao podzakonskog akta za rješavanje, što, mišljenja smo nije odraz stanja na terenu.

Naime, pravo na vanrednu novčanu pomoć ne mogu ostvariti demobilizirani branioци kojima je rješenjem nadležne gradske/općinske, kantonalnog ili federalnog organa priznato pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu, osim u slučajevima definisanim članom 12. ove Uredbe. Član 12. Uredbe podrazumijeva posebne slučajeve koji nisu definirani Uredbom, a po svemu su specifični i zahtijevaju hitno rješavanje, za koje na zahtjev prosljeđen od gradske/općinske službe i uz obrazložen prijedlog Komisije, odobravanje vrši ministar Ministarstva.

U praksi su to uistinu teški/posebni slučajevi koji se odnose na različite životne situacije, koje su proizvod nastale vanredne okolnosti i kao takve i decidno navedene u stavu (2) člana 1. Uredbe. Pored toga, isto podrazumijeva i druge slučajeve koji uzrokuju tešku ekonomsku situaciju, odnosno kojima je pomoć potrebna radi prevazilaženja i poboljšanja postojećeg stanja, kao što su sufinansiranja plaćanja školovanja/doškolovanja/prekvalifikacije radi mogućnosti zaposlenja, sufinansiranja izmirenja različitih vrsta dugovanja, po osnovu kreditnih, komunalnih i sl. dugovanja s prijetnjom prinudnog izvršenja (pljenidbe), te obračuna zateznih kamata. Sufinansiranje određenih stimulativnih radnji radi obezbjeđenja uslova za življenje od vlastitog rada, kao i pomoć u sanaciji raznih vrsta šteta (manjeg obima) nastalih po osnovu požara na pomoćnim objektima, uginuća stoke i sl., te sve aktuelnija pomoć u sufinansiranju plaćanja doprinosa/ ili dokupa plaćanja staža radi ispunjavanje uvjeta za odlazak u penziju, kao i ostale situacije koje iziskuju osiguranje neophodnih sredstava.

Treba istaći, da su bila i nerjetka direktna obraćanja Ministarstvu sa različitim problemima, kojim pripadnici branilačke populacije ukazuju i mole za pomoć zbog teške socijalno-ekonomske situacije, što je nesporno uzročno-posljedično povezano sa učešćem u ratu. Svi takvi slučajevi upućivani su na podnošenje zahtjeva kod nadležnih prvostepenih organa za poslove branilačko-invalidske zaštite.

Uredbom su definisani korisnici prava, kao i posebni korisnici, te posebni uvjeti za ostvarivanje prava na novčanu pomoć-član 4. Uredbe, koji se primjenjuju kumulativno, a od kojih su i uvjeti da sredstava za naznačene potrebe nisu ostvarili po nekom drugom pravnom osnovu, te da ukupna primanja porodičnog domaćinstva (uključivo primanja po osnovu branilačko-invalidske zaštite) ne prelaze iznos od 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj kalendarskoj godini, prema podacima Zavoda za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema podacima Zavoda za statistiku prosječna neto plaća isplaćena u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2020.god. je bila 956,00 KM, odnosno 50% je 478,00 KM što je bio propisani cenzus za ostvarivanje prava na ovaj vid pomoći.

U postupku dodjele pomoći-Dio drugi Uredbe definisan je postupak podnošenja zahtjeva, potrebna dokumentacija, rad gradske/općinske komisije, postupak po zahtjevu, rad komisije Ministarstva, odobravanje sredstava, izdavanje rješenja, rješavanje po žalbi, kao i dostava i pravdanje sredstava.

Naime, u postupku po zahtjevu gradska/općinska služba formira komisiju u čiji rad su obavezno uključeni i predstavnici branilačkih udruženja. Zadatak Komije je da: a) utvrdi kompletnost podnesene dokumentacije i zahtjeva otklanjanje uočenih nedostataka i eventualnu dopunu dokumentacije; b) u slučaju potrebe izvrši neposredan uviđaj u stvarima iz zahtjeva; c) sačini izvještaj o socijalno-ekonomskoj situaciji podnosioca zahtjeva i njegove porodice, te pod d) predloži odbijanje zahtjeva ili odobravanje pomoći. Na osnovu prijedloga Komisije gradska/općinska služba donosi rješenje o priznavanju prava na novčanu naknadu u iznosu do 300,00 KM ili rješenje o odbijanju zahtjeva. Za odobravanje sredstava u iznosu većem od 300,00 KM, obrazložen prijedlog sa kompletnom dokumentacijom podnosioca zahtjeva dostavlja se Ministarstvu na rješavanje.

Dostavljene prijedloge za odobravanje pomoći razmatra tročlana komisija, koju posebnim rješenjem imenuje ministar Ministarstva. Zadatak Komisije Ministarstva je da razmotri dostavljene prijedloge gradskih/općinskih službi, izvrši uvid u priloženu dokumentaciju, konstatuje ispravnost postupka, te dostavi ministru Ministarstva obrazložen stav o odbijanju ili opravdanosti zahtjeva sa prijedlogom o dodjeli pomoći. U svom radu po podnesenim zahtjevima, Komisija Ministarstva ima pravo vršiti provjeru podnesene dokumentacije, tražiti dopunu iste, te u posebnim slučajevima izvršiti i neposredan uviđaj u stvarima iz zahtjeva.

Članom 13. Uredbe definisano je odobravanje sredstava, odnosno na osnovu prijedloga Komisije o dodjeli sredstava po podnesenim zahtjevima u pojedinačnim iznosima, koji ne prelaze iznos od 1.000,00 KM odlučuje ministar Ministarstva, a na obrazložen prijedlog Ministarstva, zaključak o odobravanju dodjele sredstava u iznosu većem od 1.000,00 KM donosi Vlada Kantona.

Shodno odredbi člana 19. stav (2) Uredbe Komisija Ministarstva je u 2021.god. obavljala i propisani nadzor na provođenju Uredbe, te su u pojedinim slučajevima nepravilne primjene odredbi materijalnog propisa, te odredbi Zakona o upravnom postupku („Sl. novine FBiH“, broj: : 2/98 i 48/99) rješenja prvostepenih organa poništavana u cjelosti ili poništavana i vraćana na ponovni postupak.

Vanredna novčana pomoć može biti odobrena samo jednom u toku kalendarske godine.

U nastavku iznosimo tabelarni pregled podnesenih zahtjeva i odobrenih pomoći po općinama/gradovima i kategorijama- tabele-1. i 2.

Tabela br. 1.-Pregled podnesenih zahtjeva i odobrenih pomoći po općinama/gradovima

R.br.	Općina/ grad	Podneseno zahtjeva	Odobreno	Odbijeno	Iznos sredstava
1	Breza	3	2	1	1.800,00
2	Doboj-jug	3	2	1	1.000,00
3	Kakanj	9	9	0	5.000,00
4	Maglaj	7	6	1	2.500,00
5	Olovo	4	4	0	3.500,00
6	Tešanj	4	4	0	2.900,00
7	Usora	0	0	0	0
8	Vareš	0	0	0	0
9	Visoko	4	3	1	2.500,00
10	Zavidovići	13	13	0	3.900,00
11	Zenica	20	7	13	7.000,00
12	Žepče	20	17	3	9.900,00
Ukupno:		87	67	20	40.000,00

Napomena:

Dio odluka o odobravanju novčane pomoći zbog utroška sredstava biće realizovan u budžetskoj 2022. godini (nije prikazan u tabelarnom pregledu); U postupku su riješene 2(dvije) žalbe-iste su uvažene, kao osnovane i prikazane su u tabelarnom pregledu;

Tabela br. 2.-Pregled odobrenih pomoći po općinama/gradovima i kategorijama

R.br.	Općina/grad	Odobreno po kategorijama			Ukupno
		RVI	PPB/PŠ	DB	
1	Breza	0	0	2	2
2	Doboj-jug	0	0	2	2
3	Kakanj	2	2	5	9
4	Maglaj	1	3	2	6
5	Olovo	1	0	3	4
6	Tešanj	1	0	3	4
7	Usora	0	0	0	0
8	Vareš	0	0	0	0
9	Visoko	1	0	2	3
10	Zavidovići	2	0	11	13
11	Zenica	3	0	4	7
12	Žepče	10	1	6	17
Ukupno:		21	6	40	67
%		31,35%	8,95%	59,70%	100%

Zaključna razmatranja

Obaveza je kantonalnih organa da svojim propisima osiguraju i druga dopunska prava, prvenstveno za najugroženije kategorije, kako je to i regulisano važećim propisima iz oblasti branilačko-invalidske zaštite, o čemu ovo Ministarstvo vodi posebno brigu, te je ovaj vid novčane pomoći, kao vrsta pomoći za osnovne potrebe branilaca i članova njihovih porodica i normativno regulisan.

Osnovni cilj je, uz prisutan segment u vidu socijalne zaštite ove kategorije (za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba) i pomoć u slučajevima vanrednih okolnosti, koje pojedinac ne bi mogao, ili bi teško prevazišao bez pomoći društvene zajednice, kao i pomoć pojedincu/braniocu i članovima porodica da na drugi način i vlastitim radom obezbijedi bolje i kvalitetnije uslove življenja.

Obzirom na protok vremena od završetka rata i agresije na našu zemlju, može se konstatovati da je u strukturi ove kategorije sve manje radno-sposobnog stanovništva, nego lica i porodice u stanju socijalne potrebe, obzirom i na narušeno zdravstveno stanje uzročno posljedično-povezano sa učešćem u ratu, te je ovaj vid pomoći još uvijek nužda i potreba.

Situacija je dodatno usloženo pojavom pandemije Covida 19, te svakodnevnim povećanjem troškova života, što se direktno odrazilo i odražava i na položaj pripadnika branilačke populacije.

Imajući u vidu navedeno, stav Ministarstva da je izdvajanje sredstava za navedenu namjenu u Budžetu Kantona opravdalo svoju svrhu, te bi se trebalo voditi računa da se poveća iznos raspoloživih sredstava na transferu za navedenu namjenu u budžetskoj 2022.godini.

Uz propisanu obavezu i nadležnost ovog Ministarstva, briga za pripadnike branilačke populacije obaveza je i dug cjelokupne društvene zajednice, sve sa ciljem poboljšanja socio-ekonomskog položaja.

Broj: 13/03-2-2-37-13- 1125/22.

Zenica, juni 2022. godine

MINISTAR
Fahrudin Čolaković

